

[Εργαλεία]

Βασικό Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής

Χάρτης κλιτικών παραδειγμάτων

ΤΟ ΑΡΘΡΟ

ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ

Α' ΚΛΙΣΗ

ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ

Αρσενικά

O1.1: Ὁ λοχίας

O1.2: Ὁ Ἄτρεϊδης

O1.2α: Ὁ κομήτης (από το προηγούμενο διαφέρει μόνο στην κλιτική του ενικού).

Θηλυκά

O2.1: Ἡ σοφία

O2.2: Ἡ πείρα (από το προηγούμενο διαφέρει στο ότι το -α είναι βραχύχρονο).

O2.2α: Ἡ μᾶζα (από το προηγούμενο διαφέρει στη γενική και δοτική ενικού).

O3: Ἡ πύλη

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ

Αρσενικά

O4: Ὁ Ἑρμῆς

Θηλυκά

O5: Ἡ μνᾶ

O6: Ἡ γαλῆ

Β' ΚΛΙΣΗ

ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ

Αρσενικά, Θηλυκά

Ο7: Ὁ ἰατρός

Ο7α: Ἡ νόσος

Ουδέτερα

Ο8: Τὸ σῦκον

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ

Αρσενικά

Ο9: Ὁ ἔκπλους

Ο9α: (θηλ.) Ἡ πρόχους

Ουδέτερα

Ο10: Τὸ ὄστουν

ΑΤΤΙΚΗ Β' ΚΛΙΣΗ

Αρσενικά, Θηλυκά

Ο11: Ὁ πρόνεως

Ο11α: Ἡ ἄλως (το ουδ. 'τὸ ἀνώγειον' παραλείπεται, γιατί εἶναι μοναδικό).

Γ' ΚΛΙΣΗ

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

Ο12: Ὁ ἥρως

Ο13: Ὁ βότρυς

Ο13α: Ἡ δρῦς

Ο13β: Ἡ μῆνις

Ο14.1: Ἡ πόλις

O14.2: Ὁ πέλεκυς (το ουδ. 'τὸ ἄστυ' παραλείπεται, γιατί είναι μοναδικό).

O15: Ὁ βασιλεὺς

O15α: Ὁ ἀλιεὺς

O16: Ἡ ἡχώ

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Ουρανικόληκτα

O17.1: Ὁ θώραξ

O17.2: Ἡ φλόξ

O17.3: Ὁ ὄνυξ

Χειλικόληκτα

O18.1: Ὁ κώνωψ

O18.2: Ὁ ἄραψ

Οδοντικόληκτα

O19.1: Ἡ θυρίς (οδοντικόληκτο με -δ-)

O19.2: Ὁ τάπης (οδοντικόληκτο με -τ-)

O19.2α: Ὁ ἱμάς (οδοντικόληκτο με -ντ- καταληκτικό μονόθεμο)

O19.2β: Ὁ γέρων (οδοντικόληκτο με -ντ- ακατάληκτο διπλόθεμο)

O19.3: Τὸ κλίμα (οδοντικόληκτο συδέτερο ακατάληκτο με -τ-)

(Δεν υποκατηγοριοποιούνται τα καταληκτικά 'φῶς' και 'οὔς', γιατί είναι μοναδικά).

* Το ὄρνις' (οδοντικόληκτο με -θ-) παραλείπεται, γιατί είναι μοναδικό.

Ενρινόληκτα

O20.1: Ἡ ἄκτις

O20.2: Ὁ παιᾶν

O20.3: Ὁ Ἕλλην

O20.4: Ὁ ἀγών

O20.1α: Ἡ Γόρτυς (ενρινόληκτο μονόθεμο)

O21.1: Ὁ λιμήν (ενρινόληκτο διπλόθεμο)

O21.2: Ὁ κανὼν (ενρινόληκτο διπλόθεμο)

Υγρόληκτα

O22.1: Ὁ νιπτῆρ (υγρόληκτο μονόθεμο)

O22.2: Ὁ ἰχώρ (υγρόληκτο μονόθεμο)

O22.3: Ὁ φθεῖρ (υγρόληκτο μονόθεμο)

* Το 'χεῖρ' παραλείπεται γιατί είναι μεταπλαστό.

O23.1: Ὁ ἄθῆρ (υγρόληκτο διπλόθεμο)

O23.2: Ὁ ῥήτωρ (υγρόληκτο διπλόθεμο)

* Το 'ἄλς' δεν καταχωρίζεται γιατί είναι μοναδικό σε -λ-.

O24: Ὁ πατήρ (υγρόληκτο συγκοπτόμενο, παράδειγμα μόνο για τα πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ).

Σιγμόληκτα

O25: Ἡ αἰδῶς (σιγμόληκτο θηλυκό)

O26: Τὸ βάθος

O26α: Τὸ ἄνθος

O26β: Τὸ χρέος

O27: Τὸ κρέας (σιγμόληκτο ουδέτερο, παράδειγμα μόνο για τα κρέας, γέρας, γῆρας)

(Το 'πέρας' δεν είναι δυνατό να κατηγοριοποιηθεί.)

O28.1: Ὁ Σωκράτης (σιγμόληκτο αρσενικό)

O28.2: Ὁ Περικλῆς (σιγμόληκτο αρσενικό)

ΤΟ ΕΠΙΘΕΤΟ

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

E1: Καλὸς-καλὴ-καλὸν

E1α: Δίκαιος-δικαία-δίκαιον

E2: Ὁ,ή τιμωρός, τὸ τιμωρόν

E2α: Ὁ αἰώνιος, ή αἰωνία ή αἰώνιος, τὸ αἰώνιον

E2β: Ὁ νόθος, ή νόθη ή νόθος, τὸ νόθον

E3: Ὁ χρυσοῦς, ή χρυσή, τὸ χρυσοῦν

E3α: Ὁ σιδηροῦς, ή σιδηρᾶ, τὸ σιδηροῦν

E4: Ὁ, ή εὖνους, τὸ εὖνουν

E5: Ὁ, ή ἴλεως, τὸ ἴλεων

ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

E6: Ὁ ὀξὺς, ή ὀξεῖα, τὸ ὀξὺ

E7: Ὁ, ή ἄδακρυς, τὸ ἄδακρυ

E8: Ὁ, ή δίπηχυς, τὸ δίπηχυ

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Αφωνόληκτα

E9: Ὁ πᾶς, ή πᾶσα, τὸ πᾶν

E10: Ὁ χαρίεις, ή χαρίεσσα, τὸ χαρίεν

E11: Ὁ ἄκων, ή ἄκουσα, τὸ ἄκον

E12: Ὁ, ή ἄχαρις, τὸ ἄχαρι

E13: Ὁ, ή δίπους, τὸ δίπουν

E14: Ὁ, ή βλάξ

Ενρινόληκτα και υγρόληκτα

E15: Ὁ μέλας, ή μέλαινα, τὸ μέλαν

E16: Ὁ, ή ἐλεήμων, τὸ ἐλεῆμον

E16α: Ὁ, ἡ ἀμείνων, τὸ ἄμεινον

E17: Ὁ, ἡ μάκαρ

Συγμόληκτα

E18: Ὁ, ἡ ἀτυχής, τὸ ἀτυχές

ΑΝΩΜΑΛΑ

E: Ὁ πολὺς, ἡ πολλή, τὸ πολὺ (δεν ἔχει δυϊκὸ ἀριθμὸ)

ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Π1.1: Δίκαιος-δικαιότερος-δικαιότατος

Π1.2: Σοφὸς-σοφώτερος- σοφώτατος

Π1.2α: Κενὸς-κενότερος-κενότατος

Π2: Βαρὺς-βαρύτερος-βαρύτατος

Π3: Ἀληθής-ἀληθέστερος-ἀληθέστατος

Π4: Μέλας-μελάντερος-μελάντατος

Π5: Χαρίεις-χαριέστερος-χαριέστατος (Π1-5: κανονικὸς σχηματισμὸς)

Π6: Σώφρων-σωφρονέστερος-σωφρονέστατος

Π7: Ἀπλοῦς-ἀπλούστερος-ἀπλούστατος

Π8: Ἄρπαξ-ἄρπαγίστερος-ἄρπαγίστατος

Π9: Ἴσος-ἰσαίτερος-ἰσαίτατος

Π10: Κακὸς-κακίων-κάκιστος (Π7-10: αναλογικὸς σχηματισμὸς)

ΤΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

ΕΠΙΘΕΤΑ

Αρ1: εἷς-μία-ἓν

Αρ2: δύο

Αρ3: τρεῖς

Αρ4: τέτταρες

Αρ5: διακόσιοι

Αρ6: πρῶτος

Αρ6α: δεῦτερος

Αρ7: δευτεραῖος

Αρ8: διπλάσιος

Αρ9: διπλοῦς

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Αρ10: δυάς

Η ΜΕΤΟΧΗ

Β' ΚΛΙΣΗ

M1: λυόμενος, λυομένη, λυόμενον

Γ' ΚΛΙΣΗ

M2: λύων, λύουσα, λύον

M3: λύσας, λύσασα, λύσαν

M4: λυθείς, λυθεῖσα, λυθέν

M5: λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός

M6: τιμῶν, τιμῶσα, τιμῶν

M7: ποιῶν, ποιοῦσα, ποιοῦν

M8: δεικνύς, δεικνῦσα, δεικνύν

M9: διδούς, διδούσα, διδόν

M10: ἐστὼς, ἐστῶσα, ἐστὼς ἢ ἐστὸς

M11: βαλὼν, βαλοῦσα, βαλὼν

ΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Οι βασικές (ἐγὼ, οὗτος, ὅστις κλπ.) ἔχουν ιδιαίτερο τρόπο κλίσης. Οι υπόλοιπες κλίνονται σύμφωνα με τα δευτερόκλιτα επίθετα (σε κάποια ουδέτερα χωρίς το τελικό -ν-: αὐτό, ὃ, τοῦτο κλπ.). Αναλυτικότερα:

ΔΕΙΚΤΙΚΗ

A1: οὗτος (υπόδειγμα για τις: τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος)

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ

A2: ἐγὼ

ΑΥΤΟΠΑΘΗΤΙΚΗ

A3: ἐμαυτοῦ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΗ

A4: τίς, τί

ΑΟΡΙΣΤΗ

A5: τίς, τί

ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ

A6: ὅς, ἦ, ὃ (υπόδειγμα για τις: ἐκεῖνος, αὐτός, ἄλλος, ἀλλήλων, ὅσπερ)

A7: ὅστις, ἥτις, ὅ,τι

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΕΣ

A8: πόσος, πόση, πόσον (υπόδειγμα για τις:

τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε

τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε

ἐμὸς, ἐμή, ἐμόν

πηλίκος, πηλίκη, πηλίκον

ποδαπὸς, ποδαπή, ποδαπὸν

πόστος, πόστη, πόστον

ἔνιοι, ἔνιαι, ἔνια
ἕκαστος, ἑκάστη, ἑκαστον
ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα
ποσός, ποσὴ, ποσόν
ἄλλοδαπός, ἄλλοδαπή, ἄλλοδαπόν
ὅσος, ὅση, ὅσον
ὁπόσος, ὁπόση, ὁπόσον
ἡλίκος, ἡλίκη, ἡλίκον
ὀπηλίκος, ὀπηλίκη, ὀπηλίκον
ὀποδαπός, ὀποδαπή, ὀποδαπόν)

Α8α: πότερος, ποτέρα, πότερον (υπόδειγμα για τις:

τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε
ἡμέτερος, ἡμετέρα, ἡμέτερον
ποῖος, ποία, ποῖον
ποσταῖος, ποσταία, ποσταῖον
ἐκάτερος, ἐκατέρα, ἐκάτερον
ἕτερος, ἑτέρα, ἕτερον
οὐδέτερος, οὐδετέρα, οὐδέτερον
μηδέτερος, μηδετέρα, μηδέτερον
ποιός, ποιά, ποιόν
ὁπότερος, ὀποτέρα, ὀπότερον
οἶος, οἶα, οἶον
ὀποῖος, ὀποία, ὀποῖον)

Σημειώσεις:

1. ὅδε, ἦδε, τόδε: κλ. σύμφωνα με το άρθρο.
2. ὁ, ἡ, τὸ δεῖνα: μεμονωμένη ως προς την κλίση της και γι'αυτό παραλείπεται.
3. πᾶς, πᾶσα, πᾶν: κλίνεται ως επίθετο.
4. οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν: κλ. όπως το αριθμητικό με την προσθήκη του πληθ. *οὐδένες*.

ΤΟ ΡΗΜΑ

Α' ΣΥΖΥΓΙΑ (σε -ω)

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

Βαρύτονα ή ασυναίρετα

P1: Λύω

Περισπώμενα ή συνηρημένα

P2: Τιμῶ

P2.1: ζῶ (κνῶ, νῶ, ψῶ)

P2.2: χρῶμαι (μεμονωμένο)

P3: Ποιῶ

P3.1: πλέω (για ενεργητική φωνή).

P3.2: δέομαι (έχω ανάγκη), (για μέση φωνή).

P4: Δηλῶ

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Αφωνόληκτα

P5: Βλάπτω (< βλάβ-τ-ω, χειλικά).

P5.1: κλέπτω (ως προς τον πρκ. και τον υπερσ.: έκεκλόφειν).

P6: Πράττω

P7: Ἀρπάζω (P6-7: ουρανικόληκτα).

P8: Πλάττω (< πλάθ-τ-ω, χαρακτήρας -θ- ή -τ-).

P9: Κτίζω (< κτίδ-τ-ω, χαρακτήρας -δ-).

P9.1: κομίζω (ως προς το μέλλοντα).

Ενρινόληκτα και υγρόληκτα

P10: Ἀγγέλλω (< ἀγγέλ-τ-ω, υγρόληκτα·, παραλείπονται τα ομαλά υγρόληκτα και ενρινόληκτα τύπου 'έθελω', αυτά δεν διαφέρουν στην κλίση τους από το 'λύω').

P11.1: Φαίνω (< φάν-τ-ω, παθ. πρκ. 'πέφασ-μαι').

P11.2: Αἰσχύνω (αἰσχύν-ω, παθ. πρκ. 'ἥσχυμ-μαι', ο τύπος κλίνεται κατά το 'ώξυμ-μαι').

P12: Φθείρω (< φθέρ-ρ-ω < φθέρ-τ-ω).

P13.1: Κρίνω (ως προς τον ενεργ. και μέσο πρκ. και υπερσ., τον παθητ. μέλλ. α' και τον παθητ. αόρ. α').

P13.2: Σπείρω (ως προς τον ενεργ. και μέσο πρκ. και υπερσ. -ἔσπαρ-κα- κλπ.).

P13.3: Βάλλω (ως προς τον πρκ. και υπερσ. της ενεργ. και μέσης φωνής, καθώς και τον παθητ. μέλλοντα και αόριστο -βλη- < βλα- < βαλ-).

Γενικότερες υποκατηγορίες που αφορούν όλα τα ασυναίρετα της α' συζυγίας (ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ):

P14.1: Λείπω, γίγνομαι (ως προς το β' αόριστο).

P14.2: Γράφομαι (ως προς τον παθητικό μέλλοντα και αόριστο β').

P14.3: Πάσχω (ως προς τον ενεργητικό παρακείμενο και υπερσυντέλικο β' -πέ-πον-θα < πέ-πεν-θα, θέμα πενθ-).

Β' ΣΥΖΥΓΙΑ (σε -μι)

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

P15: Δείκνυμι (μόνο για ενεστώτα και παρατατικό)

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

P16: Ίστημι (κλίνονται σύμφωνα με αυτό -στον ενεστώτα και τον παρατατικό- και τα

πίμπλημι, πίμπρημι, δύννημι, ἄγαμαι, ἐπίσταμαι, κρέμαμαι, καθώς επίσης ο αόρ. ἐπριάμην του ὠνοῦμαι).

Τίθημι, ἵημι, δίδωμι, εἰμί (δε μπορούν να υποκατηγοριοποιηθούν).